

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 68/18

Λουξεμβούργο, 17 Μαΐου 2018

Αποφάσεις στις συνεδिकाσθείες υποθέσεις T-429/13 Bayer CropScience AG κ.λπ. κατά Επιτροπής και T-451/13 Syngenta Crop Protection AG κ.λπ. κατά Επιτροπής, καθώς και στην υπόθεση T-584/13 BASF Agro BV κ.λπ. κατά Επιτροπής

Το Γενικό Δικαστήριο της ΕΕ επικυρώνει την ισχύ των περιορισμών που θεσπίστηκαν στο επίπεδο της ΕΕ το 2013 για τα εντομοκτόνα clothianidine, thiaméthoxame και imidaclopride λόγω της επικινδυνότητάς τους για τις μέλισσες

Αντιθέτως, κάνει δεκτή κατά μεγάλο μέρος την προσφυγή της BASF και ακυρώνει τα μέτρα που περιόριζαν τη χρήση του φυτοφαρμάκου fipronil, καθώς τα μέτρα αυτά είχαν επιβληθεί χωρίς να έχει προηγηθεί ανάλυση των επιπτώσεών τους

Μετά την απώλεια αποικιών μελισσών λόγω πολλών περιπτώσεων κακής χρήσης φυτοφαρμάκων, η Επιτροπή αποφάσισε να επανεξετάσει το 2012 τις εγκρίσεις που είχαν χορηγηθεί στο επίπεδο της Ένωσης για τις δραστικές ουσίες clothianidine, thiaméthoxame και imidaclopride (της οικογένειας των νεονικοτινοειδών) και για τη δραστική ουσία fipronil (της οικογένειας των φαινυλοπυραζολών). Ζήτησε προς τούτο από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) να διενεργήσει νέα αξιολόγηση της επικινδυνότητας των εν λόγω ουσιών για την υγεία των μελισσών.

Λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που εντόπισε η EFSA, η Επιτροπή εξέδωσε στις 24 Μαΐου 2013 τον εκτελεστικό κανονισμό 485/2013¹, ο οποίος από 26ης Μαΐου 2013 απαγορεύει για το clothianidine, το thiaméthoxame και το imidaclopride:

- κάθε μη επαγγελματική χρήση σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους·
- κάθε χρήση για εφαρμογή σε σπόρους ή στο έδαφος για τα ακόλουθα δημητριακά, όταν τα δημητριακά αυτά σπέρνονται από τον Ιανουάριο ως τον Ιούνιο: κριθάρι, κεχρί, βρώμη, ρύζι, σίκαλη, σόργο, τριτικάλι, σίτος·
- κάθε εφαρμογή σε φυλλώματα για τα ακόλουθα δημητριακά: κριθάρι, κεχρί, βρώμη, ρύζι, σίκαλη, σόργο, τριτικάλι, σίτος·
- κάθε χρήση για εφαρμογές σε σπόρους, στο έδαφος ή σε φυλλώματα για εκατό περίπου καλλιέργειες, στις οποίες περιλαμβάνονται οι κραμβόσποροι, η σόγια, ο ηλιόσπορος και το καλαμπόκι, με εξαίρεση χρήσεις σε θερμοκήπια και εφαρμογές σε φυλλώματα μετά την ανθοφορία.

Ο ανωτέρω εκτελεστικός κανονισμός απαγορεύει επίσης από 1ης Δεκεμβρίου 2013 τη χρήση και τη διάθεση στην αγορά, για σπόρους που έχουν υποστεί επεξεργασία με φυτοφαρμακευτικά προϊόντα τα οποία περιλαμβάνουν τις εν λόγω ουσίες (μεταξύ άλλων για σπόρους δημητριακών του καλοκαιριού, κραμβόσπορο, σόγια, ηλιόσπορο και καλαμπόκι), με εξαίρεση τους σπόρους που χρησιμοποιούνται σε θερμοκήπια.

Επίσης, στις 14 Αυγούστου 2013 η Επιτροπή εξέδωσε τον εκτελεστικό κανονισμό 781/2013² για το fipronil.

¹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 485/2013 της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2013, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011, όσον αφορά τους όρους έγκρισης των δραστικών ουσιών clothianidin, thiamethoxam και imidacloprid και για την απαγόρευση της χρήσης και πώλησης σπόρων που έχουν υποστεί επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα που περιέχουν αυτές τις δραστικές ουσίες (ΕΕ 2013, L 139, σ. 12).

Αυτός ο εκτελεστικός κανονισμός:

- περιορίζει από 16 Αυγούστου 2013 τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιέχουν fipronil, επιτρέποντάς τη μόνο για σπόρους που προορίζονται για σπορά σε θερμοκήπια καθώς και για τους σπόρους πράσων, κρεμμυδιών, ασκαλώνιων και της ομάδας των κραμβών που προορίζονται για σπορά σε αγρούς και συλλογή πριν την ανθοφορία, και
- απαγορεύει από 1ης Μαρτίου 2014 τη χρήση και τη διάθεση στην αγορά σπόρων προς σπορά των καλλιεργειών οι οποίοι έχουν υποστεί επεξεργασία με φυτοπροστατευτικά προϊόντα που περιέχουν την ουσία fipronil, με την εξαίρεση των σπόρων που προορίζονται για σπορά σε θερμοκήπια και των σπόρων πράσων, κρεμμυδιών, ασκαλώνιων και της ομάδας των κραμβών που προορίζονται για σπορά σε αγρούς και συλλογή πριν την ανθοφορία.

Οι δύο αυτοί εκτελεστικοί κανονισμοί υποχρέωναν τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν ή να αποσύρουν τις ισχύουσες άδειες φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιείχαν clothianidine, thiaméthoxame και imidaclopride πριν από τις 30 Σεπτεμβρίου 2013 (με δυνατότητα περιόδου χάριτος μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2013 το αργότερο). Όσον αφορά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που περιείχαν fipronil, προβλεπόταν η ίδια υποχρέωση με καταληκτική ημερομηνία την 31η Δεκεμβρίου 2013 (με δυνατότητα περιόδου χάριτος μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2014 το αργότερο).

Ο όμιλος Bayer, ο οποίος παράγει και διαθέτει στο εμπόριο το imidaclopride και το clothianidine εντός της Ένωσης, ο όμιλος Syngenta, ο οποίος παράγει και διαθέτει στο εμπόριο το thiaméthoxame (καθώς και σπόρους που έχουν υποστεί σχετική επεξεργασία), και ο όμιλος BASF, ο οποίος παράγει και διαθέτει στο εμπόριο το fipronil, προσέφυγαν στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητώντας την ακύρωση των ανωτέρω απαγορεύσεων και περιορισμών. Η Syngenta ζήτησε, επίσης, να της επιδικαστεί αποζημίωση ανερχόμενη κατ' ελάχιστον σε 367,9 εκατομμύρια ευρώ.

Με την πρώτη από τις σημερινές του αποφάσεις το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει στο σύνολό τους τις προσφυγές της Bayer και της Syngenta που αφορούν τα νεονικοτινοειδή clothianidine, thiaméthoxame και imidaclopride.

Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι με τη θέση σε ισχύ, στις 14 Ιουνίου 2011, του κανονισμού 1107/2009³, αυξήθηκαν σημαντικά οι απαιτήσεις σχετικά με την απουσία μη αποδεκτών επιδράσεων για τις μέλισσες (οι οποίες, μαζί με τους άλλους επικονιαστές, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τη φυσική χλωρίδα και για τις αροτραίες καλλιέργειες⁴). Απαιτείται πλέον ρητώς η έκθεση των μελισσών στις επίμαχες δραστικές ουσίες να είναι «αμελητέα» ή η χρήση τους να μην επιφέρει «καμία μη αποδεκτή οξεία ή χρόνια επίδραση στην επιβίωση και στην ανάπτυξη της αποικίας, λαμβανομένων υπόψη των επιδράσεων στις προνύμφες μελισσών και στη συμπεριφορά των μελισσών». Οι νέες αυτές απαιτήσεις εφαρμόζονται και σε περίπτωση επανεξέτασης υφιστάμενων εγκρίσεων.

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, δεδομένου ότι υπήρξαν νέες μελέτες των οποίων τα αποτελέσματα⁵, συγκρινόμενα με τις γνώσεις που ήταν διαθέσιμες κατά την προγενέστερη αξιολόγηση, προκαλούσαν ανησυχία ως προς το ζήτημα κατά πόσον εξακολουθούσαν να πληρούνται οι

² Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 781/2013 της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2013, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011, όσον αφορά τους όρους έγκρισης της δραστικής ουσίας fipronil, και για την απαγόρευση της χρήσης και πώλησης σπόρων που έχουν υποστεί επεξεργασία με φυτοπροστατευτικά προϊόντα που περιέχουν αυτή τη δραστική ουσία (ΕΕ 2013, L 219, σ. 22).

³ Κανονισμός (ΕΚ) 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2009, L 309, σ. 1).

⁴ Κατά τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), το 84 % των 264 φυτικών ειδών στην Ευρώπη εξαρτάται από επικονιαστές, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι μέλισσες.

⁵ Σε τρεις μελέτες έγιναν ανησυχητικές διαπιστώσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της έκθεσης των μελισσών σε υποθανατηφόρες δόσεις των επίμαχων ουσιών (μείωση του ποσοστού των συλλεκτριών μελισσών που επιστρέφουν στην κυψέλη και επιπτώσεις στην ανάπτυξη αποικιών βομβίνων).

προϋποθέσεις έγκρισης, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι έπρεπε να προβεί σε επανεξέταση της έγκρισης των επίμαχων ουσιών.

Η δε προθεσμία των οκτώ περίπου μηνών που διέθετε εν προκειμένω η EFSA για να προβεί στη νέα αξιολόγηση της επικινδυνότητας δεν ήταν ούτε υπέρμετρα σύντομη ούτε ασυνήθης.

Όσον αφορά τις χρήσεις στις οποίες το 2013 επιβλήθηκαν περιορισμοί ή απαγορεύσεις, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι είχαν ενισχυθεί σημαντικά οι απαιτήσεις ως προς την απουσία μη αποδεκτών επιδράσεων των δραστικών ουσιών στις μέλισσες, οι κίνδυνοι που διαπιστώθηκαν από την EFSA δικαιολογούσαν το συμπέρασμα ότι οι τρεις επίμαχες ουσίες δεν πληρούσαν πλέον τα κριτήρια έγκρισης. Από την εξέταση των σχετικών επιχειρημάτων της Bayer και της Syngenta δεν προέκυψαν σφάλματα (παραδείγματος χάριν πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης) ούτε παραβίαση της αρχής της προφύλαξης ή της αρχής της αναλογικότητας. Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει, όσον αφορά την **αρχή της προφύλαξης**, ότι η αρχή αυτή παρέχει στα θεσμικά όργανα τη δυνατότητα, όταν υπάρχει επιστημονική αβεβαιότητα ως προς την ύπαρξη ή την έκταση κινδύνων για την υγεία των ανθρώπων ή για το περιβάλλον, να λαμβάνουν μέτρα προστασίας, χωρίς να αναμένουν να αποδειχθεί πλήρως το υποστατό και η σοβαρότητα των εν λόγω κινδύνων ή να επέλθουν τα αρνητικά αποτελέσματα για την υγεία. Επιπλέον, η αρχή της προφύλαξης εξασφαλίζει την υπεροχή των απαιτήσεων που συνδέονται με την προστασία της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας και του περιβάλλοντος έναντι των οικονομικών συμφερόντων.

Όσον αφορά την απαγόρευση της χρήσης και της διάθεσης στην αγορά των σπόρων που έχουν υποστεί επεξεργασία, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η απαγόρευση αυτή ήταν ο μόνος τρόπος να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του περιορισμού που επιβλήθηκε ως προς την έγκριση των επίμαχων ουσιών. Χωρίς την απαγόρευση αυτή τα υφιστάμενα αποθέματα σπόρων που είχαν νομίμως υποστεί επεξεργασία πριν από την ανάκληση ή την τροποποίηση των εγκρίσεων που ίσχυαν σε εθνικό επίπεδο θα μπορούσαν να κυκλοφορούν εντός των κρατών μελών και να χρησιμοποιούνται στα κράτη που δεν είχαν λάβει εθνικά μέτρα.

Όσον αφορά το fipronil, με τη δεύτερη σημερινή του απόφαση το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει τον εκτελεστικό κανονισμό 781/2013, στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός i) περιορίζει, από 16ης Αυγούστου 2013, τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιέχουν την εν λόγω δραστική ουσία, επιτρέποντάς τη μόνο για σπόρους που προορίζονται για σπορά σε θερμοκήπια καθώς και για τους σπόρους πράσων, κρεμμυδιών, ασκαλώνιων και της ομάδας των κραμβών που προορίζονται για σπορά σε αγρούς και συλλογή πριν την ανθοφορία και ii) υποχρεώνει τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν ή να αποσύρουν τις ισχύουσες άδειες φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιέχουν fipronil.

Η Επιτροπή επέβαλε τους περιορισμούς αυτούς χωρίς να υπολογίσει προηγουμένως τις συνέπειες που θα είχε η δράση της –συγκρίνοντάς τες με τυχόν συνέπειες από τη μη ανάληψη δράσης– για τα διάφορα εμπλεκόμενα συμφέροντα. Παραλείποντας να διενεργήσει μια τέτοια εκτίμηση επιπτώσεων, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της προφύλαξης.

Αντιθέτως, όσον αφορά την απαγόρευση χρήσης και θέσης στο εμπόριο, από 1ης Μαρτίου 2014, σπόρων που έχουν υποστεί επεξεργασία με φυτοπροστατευτικά προϊόντα τα οποία περιέχουν fipronil, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή της BASF. Δεδομένου ότι ο όμιλος αυτός δεν θέτει ο ίδιος σε κυκλοφορία σπόρους που έχουν υποστεί επεξεργασία με τέτοια προϊόντα, η συγκεκριμένη απαγόρευση δεν τον αφορά άμεσα και συνεπώς δεν νομιμοποιείται να ζητήσει την ακύρωσή της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησώς της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης

και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το πλήρες κείμενο των αποφάσεων ([T-429/13](#) και [T-451/13](#) καθώς και [T-584/13](#)) είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106